درگریہ بانگ

راول راٹھ

چانن پبلیکیشنز

درگریہ بانگ
راول راٹھ

درگڑیں بانگ

راول راٹھ

(شاعری دا تیجا بھاگ)

چانن پبلیکیشنز
276a Soho Road, Birmingham, B21 9LZ UK

پہلی وار:۔جنوری2020

مُل ڈیلکس لائبریری ایڈیشن:۔ 200 رُپئے

مکھ پنا:۔ کمپیوٹر.جی

چانن پبلی کیشنز

276a سوہو روڈ, ہینڈز ورتھ برمنگھم انگلینڈ B21 9LZ

Dragreen Bang

(Punjabi Poetry)

by **Rawal Rath**

Mob: 00447861751122 or Tel: 00441215515667

Price Rs, 200 or £10

First Edition: Jan 2020

Chanan Publications

276a Soho Road, Handsworh, Birmingham B21 9LZ UK

email: rawalgrafix@hotmai.co.uk

انتساب

”اوہناں اکھراں دے ناں
جیہناں نوں میں ترتیب دیندا رہیا
تے اوہ ہتھ بنھ کے کھڑے رہے“

صوفی تے مزاحمتی رنگ ناشاعر۔راول راٹھ

پنجابی شاعری چِ صوفیانہ روایت جتنی پرانی ایں،مزاحمتی رنگ بی اتنا ای پرانا ویں۔کسے زبان نا کوئی بی صوفی شاعر اپنے دور نے بادشاہ توں کھُن کے اس نے درباریاں،دربار چ بہہ کے لوکاں نے خلاف فیصلے دین آلے قاضیاں تے اس نی فوج آں کدے بی پسند نہیں آیا۔آوے بی کیوں کہ اوہ تاں حق نی گل کرینا،لوکاں نی ذات،مذہب تے فرقے توں زیادہ اوہناں نی زندگی نال جڑیاں مصیبتاں نی گل کرینا تے صدیاں نے ہنیرے چ دبے اوہناں بےعلماں نی گل کرینا جنہاں کولوں ہر گاگت تے انگوٹھا لوایا وینا پر ایہہ نہیں دساوینا جے اس کاگتے تے لکھاویا کیہ اے۔

اٹک تے اُس نے آس پاس کھلرے وئے علاقے،فتح جنگ،تلہ گنگ،پنڈی گھیب،کھوڑ تے بسال نے رہائشی بی صدیاں توں آپنے آس پاس لگیاں ویاں غریبی،ان پڑھی تے جاگیرداری نیاں گاڑاں تے ٹُھڈے پئے کھانے نوں۔ اوہناں ایہہ گل تاں کوئی نہیں دسنا کہ ''مزوراں نی مزوری اوہناں ناپر سیو سُکنے توں پہلوں دتی وینی اے۔'' پرے ضرور سکھایا وینا کہ تساں نال خان تے چوہدری تساں تے جہیڑا ظلم پئے کرینے نوں ایہہ تساں نی قسمت چِ لکھ دتا گیا۔تُساں جہیڑا اٹھڈا، بیہا تے آکڑ اویا ٹکر ملنا پیا اُساں پانیے چِ سے کے کھاؤ تے رب ناشکر کرو۔اوہناں ایہہ بی کوئی نہیں دسنا کہ جہیڑیاں زمیناں تے تسیں تے تساں نے دادے پڑدادے صدیاں توں ڈنگراں نال رل کے ہل پئے واہنے نوں تے اس چوں نکلیاں ویاں نعمتاں آپنے مالکاں پئے کھوانے نوں اوہناں ناں اصل مالک کوئی چوہدری،خان تے وڈیرہ نئیں بلکہ خدا توں بعد اوہ مزور اُن جہیڑے ساری دھیاڑی دھپاں چ سڑ کے تے ساری رات سیئے چ ٹھر کے اوہناں نعمتاں نی راکھی کرنے نوں۔

اساں نی بدنصیبی کہ اسیں جس علاقے چ وڈے ہوئے آں اوہ بارانی علاقہ اے۔جے مینہ وس ونجے تاں کنک ہو

وینی اے نہیں تاں دھندولا تے سونچل بی نظر نہیں آنی تے کئیں پاسے کوئی ہور ساگ دِسناوے جساں رِن کے ڈھڈ ے نی اگ بجھائی ونجے۔ نہ تے کوئی کارخانہ ویں، نہ کوئی مل تے نہ کوئی کم کار، جے فوج نی نوکری بی نہ ہونی تاں شیت اس علاقے نے جوان دویاں کولوں صدیاں پچھے ہونے۔اس علاقے نے جواناں جتھے فوج نی نوکری نے ہور بتیر ے فائدے ہوئے نوں اوتھے اوہناں جنرل ٹکا خان، جنرل جہانداد خان، میجر احتشام ضمیر تے ہور کئی اجھے ریٹائرڈ جنرل بی ملنے نوں جیہڑے اوہناں نے ہیرو بن گئے۔مزے نی گل اے نوکری نے دوران اوہناں مجیہڑے ہیرو ریٹائرڈ ہونے توں بعد اوہناں جس ویلے سیاست، کاروبار یا سماجی کماں چ پیر رکھا تاں اوہ ہور بی وڈے ہیرو بن گئے پرے ایہناں جواناں کئیں ایہہ گل دسی ای نئیں کہ تساں نے علاقے چ میجر احتشام ضمیر نے ابا جی ضمیر جعفری بی رہنے ائے جیہڑے صرف فوجی آفیسر ای نئیں بلکہ بہوں وڈے لکھاری تے کمال نے شاعر ائے۔کرنل محمد خان بی اسے علاقے چ جما ایّا تے اس صوبے چ ہور بی کئی اجیہے فوجی افسر جمے ائے جنہاں سوائے پڑھنے لکھنے تے لوکاں نی ماڑی حالت بدلنے نے ہور کجھ نئیں کیتا۔اس علاقے نے جواناں کوئی اجیہا بندہ بی نہ لدھا جیہڑا اوہناں غریبی ناداروُ دسَنا۔جے خالی تینے نی غریبی ہونی تاں ویلا اوکھا سوکھا لگھ ای وینا، پرے جے ایہہ دلے تے دماغے نی ہووے تاں حیاتی اجیہا بھار بن وینی اے جیہڑا مرنے توں پچھوں ای سرے توں لہناوے۔

راول راٹھ ہوراں نے پاسے غریبی غریباں نے قداں کولوں بی گھُٹ گھُٹا اچی اے تے ان پڑھ بچیاں نی گنتری گننیاں گننیاں پہاڑا ای ختم ہو وینا۔ہکی پاسے نوٹاں نے تھبے لگے پئے نوں تے ہکی پاسے کھانے واسے ساگ بی نہیں لبھنا۔راول راٹھ پہلے بی ایہناں گلاں نے خلاف ایا پر جاں نا برطانیہ گیا تے اوتھے نی ترقی ویکھیس تاں اُس نا دُکھ ہور بی ودھ گیا۔کوئی منے یا نہ منے اساں ساریاں نی دشمن اوہا ای طاقتاں نے جیہڑیاں راول راٹھ نی شاعری چ نظر آنیاں نوں۔

جیہڑے بندے ماہیے ڈھولے گاکے تے سن کے خوش ہووینے نوں انہاں شیت راول نی شاعری چنگی نہ لگے پر حقی گل ایہہ وے کہ ایجی شاعری آکھنا، پسند کرنا تے اس تے عمل کرنا بہوں اوکھا کم اے۔ایہہ اوہ اوکھا، وکھرا تے حوصلے نا کم ایں جیہڑا ہر جنی کھنی نہیں کر سکنی کوئی ترقی پسند، سَچا تے سُچا بندہ ای کر سکناوے۔کوئی بلھے، باہو، محمد بخش تے شاہ حسین

ناعاشق یاوارث شاہ تے گرونانک نا فلسفہ سمجھنے آلا ای اس پڑے چ لبھ سکنا یا اوہا کر سکنا وے جیہڑا ساری دنیا نے بندیاں اوہناں نے عقیدیاں نی دوربین نال نہیں بلکہ انسانیت نی اکھیاں نال ویکھنا وے۔ بابا گرونانک جی اوراں ایویں تاں نئیں آکھیا ایا۔

اول اللہ نور اُپایا قدرت کے سب بندے

ایک نُور تے سب جگ اُپجا کون بھلے کو مندے

بندیاں نی ایہہ تفریق دنیا نا کوئی بی عقیدہ نہیں کرینا پر آپنے آپنے عقیدے آں نہ سمجھنے آلے یا اُساں آپنی لوڑاں مارے ورتنے آلے کجھ لالچی بندے دنیا تے وسنے بندیاں اوہناں نیاں چنگیاں عادتاں نے بجائے رنگ، نسل ،قوم تے علاقے نے سرے تے ونڈنے نوں تاں ہزاراں مصیبتاں کھلیاں ہو ویناں نوں۔ ایہہ نکیاں نکیاں لالچاں تے کو ہجیاں سدھراں جس ویلے ہور وڈیاں تھینیاں تاں بندہ سوچن لگ پینا وے کہ میں آپنی علمی، جسمانی تے مالی طاقت نال ساری دنیا آپنے آنگن بنا گناں۔ جو کجھ میں سوچیناں ساری دنیا بی اوہا کجھ سوچے، جس عقیدے آں میں منناں واں ساری دنیا اُسے عقیدے آں منے، جیہڑا رنگ مانہہ پسندا اے ساریاں نا رنگ اوہا ای ہووے نجے پر ایجا ہوای نہیں سکنا۔ اس واسے کہ اس دھرتی تے چاننے نال ہنیرا، خوشی نال غم، راتی نال دیہاڑ، عقلے نال بیوقوفی تے قبولیت نال انکار صدیاں توں آنا پیا وے تے صدیاں تک ٹرنا رہسی۔

جے کوئی بندہ ایہہ چاہنا وے کہ ساری دنیا مینڈے آنگن ہووے نجے تاں تاں اُس ناہکا ای طریقہ وے کہ بندے نی زباناں چ مٹھاس آ ونجے تے اُس نے کئیں کمیں کولوں کئیں دوئے بندے یا جانورے آں نقصان نہ پہنچے پر اسیں صاف ویکھنے پئے آں کہ دنیا نے وکھرے وکھرے علاقیاں چ وسنے پئے انسان آپنی طاقت نال دنیا نے کمزور انساناں آپنے جیہا بنانے نی کوشش وچ ارباں ڈالر خرچ پئے کرینے نوں تے کئی اجے نوں جیہڑے آپنے عقیدے آں جیبھاں نی شیری تے چنگے عملاں نے بجائے بندوقاں تے بماں نال دنیا نے گلے چ پاونا چاہنے نوں جس نا نتیجہ ساریاں نے ساہمنے اے۔

روال راٹھ نی شاعری چ ''ملاں'' بارے کوئی گل ہووے تاں سننے آلیاں کوڑ چڑھ وینی وے۔ پر اوہناں عقل نے

انھیاں اس گل ناپتا نہیں کہ اُس نی نظراں چ ملا صرف مسلماناں ناملاں نئیں جیہڑ امسیتیاں چ بہہ کے دوئے فرقیاں، ذاتاں، عقیدیاں تے سوچاں نے خلاف فتوے دیناوے۔اُس نی نظراں چ تاں یہودیاں نا''ربی'' جیہڑ ااسرائیل نے سیناگوگاں چ بہہ کے فلسطینیاں نے بچیاں ناقتل عام پیا کروینا وے،عیسائیاں ناپادری جیہڑ اافریقانی ان پڑھ لوکائی چ انجیل نے نسخے ونڈ کے اوہناں نے قدرتی خزانیاں تے قبضہ کرنا رہیا، راشٹریہ سیوک سنگھ نااوہ سادھو جیہڑ ااہنو مان تے کالی ماتا نے نائیں تے مسلماناں تے دلتاں کُٹ کُٹ کے مارنا پیاوے اوہ بی اتناای ظالم اے جتنا کوئی ظالم ملاں ہوسکناوے۔دوئی گل ایہہ وے جے راول جیہڑے علاقے چ رہناوے اوتھے اجیہے بہوں گھٹ ملاں نوں جیہڑے لوکاں، غریباں، بڈھیاں، بچیاں تے جانوراں نے حقاں بارے چ دسنے نوں۔اوہناں چوں بہوں سارے تے اجیہے نوں جنہاں آپنے عقیدے نی نہ تاں کوئی وڈی کتاب پڑھی ہونی اے تے نہ اس گلاں توں واقف ہونے نوں کہ خدا آپنے بندے آں اس دنیا تے اپنا نائب بنا کے بھیجاوے۔پرے ایتھے اُس نے نائب نال جو کجھ ہونا پیا اساں ویکھ کے فیض احمد فیض بی چپ نئیں رہ سکے۔

ربا سچیا توں تے آکھیا سی
جا اوئے بندیا جگ دا شاہ ایں توں
ساڈیاں نعمتاں تیریاں دولتاں نیں
ساڈا نیب تے عالی جاہ ایں توں
ایس لارے تے ٹورکد پچھیا ای
کیہ ایس نمانے تے بیتیاں نے
کدی سار وی لئی آ رب سائیاں
تیرے شاہ نال جگ کی کیتیاں نے
کتے دھونس دھتکار سرکار دی اے
کتے دھاندلی مال پٹوار دی اے

ایویں ہڈاں چ کلپے جان میری
جویں پھاہی چ کونج کرلاوندی اے
چنگا شاہ بنایا ای رب سائیاں
پولے کھاندیاں وار نہ آوندی اے

جتھے تک مانہہ پتا اوے بارہویں صدی عیسوی نے زمانے چ درس نظامی واسے تیرہ وکھرے وکھرے علمی موضوعات تے تقریبا 40 کتاباں پڑھائیاں وینیاں ایاں۔ ایہناں کتاباں وچ جتھے فقہ، اصول فقہ، تفسیر تے حدیث نیاں کتاباں شامل ایاں اوتھے ریاضی تے فلکیات نیاں کتاباں بی پڑھائیاں وینیاں ایاں تے علم ہندسہ تے وی ہک کتاب شامل ائی۔ پرے اسیں اج کل آپنے آس پاس نظر مارنے آں تاں آپنے گراواں چ بچیاں پڑھانے آلے اسی فیصد ملوانیاں کول اتنا علم نہیں جتنا ہونا ضروری سمجھا وینا ایا۔ اجھیاں پڑھیاں لکھیاں واسے ای تاں بلھے شاہ اوراں آکھا ایّا۔

میں پا پڑھیاں توں نسداہاں
میں پا پڑھیاں توں نسداہاں
عالم فاضل میرے بھائی
پا پڑھیاں میری عقل گوائی
دیوے عشق ہلارے
تاں میں دسنا ہاں
میں پا پڑھیاں توں نسداہاں

اجھے پا پڑھیاں مارے بلھے شاہ نا ایہہ مشہور تے سچا شعر ہک بہوں وڈی مثال اے۔ اوہ فرمیندن۔

مُلاں تے مشالچی دوہاں اکو چِت
لوکاں دَسن چاننا آپ ہنیرے نت

بلھےشاہ نی شاعری نا مطالعہ کریے تاں اساں بہوں سوکھی طراں پتا لگ ویناوے کہ مُلاں تے عالم وچ کی فرق ہونا وے۔ تے نال ایہہ وہ چاہنا ہوناوے کہ اُس دور نے صوفی شاعر کئیاں ملوانیاں کولوں زیادہ پڑھے لکھے ائے۔

علموں بس کریں اویار

اکو الف تینوں درکار

پڑھ پڑھ مسلے روز سناویں

کھانا شک شبھے دا کھاویں

دسّیں ہور تے ہور کماویں

اندر کھوٹ، تے باہر سچار

علموں بس کریں اویار

راول آں میں بہوں نیڑیوں ویکھیا اے۔ اس نیاں بہوں ساریاں خوبیاں وچوں ہک خوبی ایہہ بی اے کہ اُس خالی پنجابی نے صوفی شاعراں نا کلام ای نئیں پڑھا بلکہ سندھی زبان بی جاناوے۔ اُس سندھی نے عظیم صوفی شاعر شاہ عبداللطیف بھٹائی تے شاہ کریم نا کلام بی نہ صرف پڑھاوے بلکہ اس نا ترجمہ بی کیتاوے تے بہوں سوہنا کیتا وے۔ اُساں پشتو نے صوفی شاعراں رحمٰن بابا، خوشحال خان خٹک تے قلندر مومند نال بی عقیدت اے تے بلوچی شاعراں نال بی اس نی سوچ تے فکر نا ڈاھڈا سوہنا جوڑ اے۔ مینڈے خیالے چ اس نی شاعری چ اور ساریاں علامتاں تے تشبیہاں ملنیاں نوں جہیڑیاں پاکستان نیاں قومی زباناں نے صوفی شاعراں نی شاعری وچ نظر آنیاں نوں۔ اوہ جس ویلے حقیقی تے مجازی نیاں گلاں کرناوے یا ملاں تے صوفی نا ذکر کرناوے تے اس نے شعراں وچ فارسی، عربی، پنجابی، سندھی، پشتو تے بلوچی نی صوفیانہ شاعری نا اوہ نواں ڈھنگ بی نظری آناوے جساں ہضم کرنا اوہناں بندیاں واسے بہوں اوکھا ہوویناوے جیہڑے صوفی شاعری نی پچھوکڑ توں لاعلم نوں۔

عثمان مروندی لعل شہباز قلندرؒ اوراں آکھایّا۔

بیا جاناں تماشا کن کہ درانبوہ جانبازاں

سلامت می رود خلقے و من بردار می رقصم

(آمینڈ یا محبوبا، تماشا و یکھ کہ جان فدا کرن آلیاں نی بھیڑاں وچ، ساری دنیا تاں سلامت وینی پئی اے پرے میں ہکلا سولی تے چڑھ کے نچنا پیا واں)

راول نی شاعری آں جے اسیں غور نال پڑھاں تاں اساں اس نے ہر شعر چ اجیہاں ای گلاں ملنیاں نوں۔ ایہہ وکھری گل اے کہ جس ویلے حضرت عثمان مروندی اوراں ایہہ شعر لکھا ایا اُس ویلے چ تے اج نے ویلے چ بہوں فرق اے پرے سچیاں گلاں کرنے آلیاں نا زمانہ ان بی اتنا ای اوکھا وے جتنا اُس ویلے ایہا بلکہ ہن کجھ ہور بی اوکھا ہو گیا وے۔

راول راٹھ نی شاعری اس نے پلے نی ڈکشنری بی اے جس بہوں سارے پرانے اکھر سانبھ گدے نوں۔ نویں نسل ایہناں اکھراں کولوں اس واسے بی ناواقف وے کہ نہ اُساں ہن بھکڑے نا کنڈا پڑناوے تے نہ سونچلاں نا ساگ چنگا لگناوے، نہ اس نالمڑی توں پیر تلکناوے تے نہ اُساں داندلت مریناوے۔ وت بی اس نے کئیاں گراواں چ نہ گلیاں پکیاں ہویاں نوں، نہ لوکاں نے پیراں چ پیزارا اے تے پٹیاں ٹریکٹر تے نہ گلیاں چوں تلکھن مکی وے۔

توقیر چغتائی

شلوک

سچ لکھن دیاں سمیاں اندر جیہڑے جیہڑے سُتے
اِنج دیاں علماں والیاں کولوں صفت اُچی وچ کُتے

پنجاب دی دھرتی اُتے جاگن جاگن سارے سُتے
نہیں تے من لے بُلھے والی کُتے ساتھوں اُتے

یاد تیری دے چرکھے کتاں اتے پونی کت نہ ہوئی
متھے گھٹ چٹاخ بنالئے اتے رکعت نماز نہ چھوئی

الف دیاں سب شکلاں راولؔ ب توں ی دے تائیں
نقطہ مینوں سمجھ نہ آوے مورکھ بن گیا سائیں

غزنیؔ تے ایہہ غوریؔ کافر اجے نے قابض پِنڈ تے
پہلیاں لاساں اجے وی دسدیاں راولؔ میری کنڈ تے

عشق دے ویہڑے بھنگڑے پایئے ملے نوں تڑپایئے
چل گھٹ لاون میخانے نوں اس دی محفل لایئے

لوڑ اساڈی راولؔ سائیاں پاٹیاں چار نے لیراں
اس دنیا توں خالی جانا ننگیاں یار فقیراں

مُکھ توں پَلا لاہیا راولؔ گنکاں نے ہِک دانے
اپنی کُن دی خاطر مینوں کڈھیا زور دھگانے

سیس نِواناں ہور ہے راولؔ سیس جُھکانا ہور
عشق دی چوکھٹ سجدہ کرنا یار منانا ہور

ماڑا کدے نہ جانیے بھانویں موہرے ہووے کوہڑھ
رکھنی اکھ اُچیری راولؔ نیویں دیندی رُوہڑھ

روح دی تاکی کُھلنی جد وی آپے ہی اُڈجانا
مرن تے راولؔ کوڑ ہے سارا ملنا ہور ٹکانا

اتلی کوٹھی خالڑی تے لایئے کنج گویڑ
لیپ کریں نہ چیکنی ڈھپاں آئے تریڑ

کُنی چاڑھی چُلھی راوؔل چاڑھ کے رکھے وٹے
گلنے نی میں آس چہ بہہ کے سارے جیون کٹے

تختی لکھن گھلیا ای مینوں بن دوات تے قلموں
پنجے پڑھیاں راوؔل جی نے بن نیتوں بن علموں

ایڈے نی بھنڈار کھلارے کیوں وشواش ہے سپ تے
سچیاں لوکاں بھنگڑے پائے آٹے نی ہک لپ تے

ہر ہر ویلے ہر ہر جپنا ہر ویلے جد ہَرنا
سِکھ لے راولؔ یار کچیا تِلکن دے وچ ٹُرنا

راہ سُدھائیے انج نے راولؔ ٹوہلدے وی کھٹ چاون
کُھرے بنائیے پیڈے جیہڑے جھکھڑیں نہ مِٹ جاون

پہنچ نہ ہویا عِلماں کولوں خیبر والیاں رازاں
عشق دا کھٹنا اوکھا راولؔ سوکھیاں فرض نمازاں

اساں موت تے پہرا دیوندے ساڈے قاتل پہریدار
اساں ڈرنا ناہیں قبروں اسیں اوتھے وی سردار

پَٹ چِرائیے یار منائیے رِنھ کے رکھیئے کُنّا
بن بانگوں تے راولؔ سائیاں اُس دا گھر وی سُنّا

جیون دی معراج ہے راولؔ کوہڑوں بچی ذات
پاکی نہیں ہے نہاون دھوون پانی ہو برسات

بشر نے دسیا بشر نے سُنیا بشر ہی پان پواڑے
شہہ رگ والا سُندا خالی عرشیں بیٹھ کے ہاڑے

آپ کُجھی ٹُرن نہ ہووے کوسن بہہ گئی بھاگاں
چُنی جیہڑی پلے میرے اوہ وی بھری ہے داغاں

تیری کُن دی خاطر ننگڑے ہاڑ ہنڈایا صدیاں دا
اوکھیاں راہواں دے وچ راول رُخ پرتایا ندیاں دا

دس کے یار سجاوٹ کرنی پَر پئے کُترن پکھیاں نے
چالے دسنے خلقت والے سنگھیاں گھوپ کے رکھیاں نے

ہرگئی سی رَنج راوؔل سائیاں جُتے بارش تیراں دی
ویکھی سِحر توُں کربل دے جُلی چُک فقیراں دی

سانجھن ویکھ مُصلا آیا کھڑک گئے جدگوڈے
رنگنڑ وچ درگڑیں رواؔل وچھڑ گئے جئیوں ٹوڈے

اُجڑیا گھر ہے تیرا راوؔل ویہڑے دِسدی کاہی
نیندر دے وچ گھوک پیا ہیں یا فر ساوی لائی

اُٹھ کھڑ راوؔل بھنگڑے پا آئی رقص تیرے دی واری
آگئی ملکلموت جی ویہڑے ڈھولک ہے اس ماری

دیونہہ ڈھلنا تے چڑھنا وے میں کد راوؔل ڈھلنا پیاواں
جھکڑاں نی توں رُتاں دس آ میں صدیاں توں بلنا پیاواں

مَنکے رولیاں پا نہیں ہونا قدرت والیاں رازاں
خالی جس دا کوٹھا راولؔ اس دیاں خاک نمازاں

گھیرے کُفر دے خلقت ساری ویلا بانگ دا آیا
اُٹھیں پہل کریں توں راولؔ غفلت قہر ہے ڈھایا

موڑ لے سارا کجھ توں اپنا چیڑے تن لے جا
ڈُلے بلھے والے گھنگرو اسی لینے آپ رکھا

میں تے قرض چڑھائے بھارے پڑھ پڑھ کلمے خاص
اوہدیاں موڑاں ویکھ توں راولؔ کیڑیاں کھاہدے ماس

نہ نقطے نہ الف نوں پڑھیا جا منبریں اوہ چڑھیا
پلے جس دے ککھ نہ راولؔ لکھ فتویٰ اس مڑھیا

انھا کر وشواش توں بندیا نہ ناری نہ مٹی
نہ ہی ٹوہلیاں لبھدا راولؔ نہ چرکھا نہ اٹی

عقل اوہدی نوں گٹیاں دسے مورکھ نہ شرمائے
ادھی کد اوہ ناری جس نے نبی پیغمبر جائے

لوتھ اڈیکے وچ درگڑیں رازق ولوں کھاج
لوڈھا ویلا تھی گیا راولؔ کنی پئی نہ واج

راول ڈوبے یار کرتن آپا کرے نہ پار
علماں والے رہڑدے ویکھے تردے اوگن ہار

سپاں وانگوں کیلن آگئے جوگی کن پڑوا
جاگیں راوؔل پھن کھلاریں دشمن ولے دھا

ہالی ساڈے فصلاں بیجن آگئے نال بندوقے
بانساں نال اُگاون لگے بیریاں والے ڈوکے

ایہہ تاں کُوڑا چانن راوؔل ہردل ڈھوڑی ویہڑے
رانجھن نہیں ایہہ جوگی بلیا روپ وٹایا کھیڑے

پڑھیا اندر کد سرداری کھٹدے لوک جو کُوڑے
پاہ پئیندی گھَڑیاں اندر ریہہ جاندے جو بُوڑے

سِدھراں دی میں فصل ہے بیجی اتے گوڈی کرکر تھکی
صدیاں بجھی عمر ہے لنگھی اتے گوگی اک نہیں پکی

مسجد بیہندا مندر بیہندا جے میں پنکھ پکھیرو ہوندا
ویلا جد وی آوندا راولؔ اوتھے ای نیت کھلوندا

بنھاں ہتھ میں سجدے جاواں منکے گن گن مچاں
دس کے فرض نمازاں پڑھیاں حوراں خاطر نچاں

کنڈے ڈاہ ڈاہ راہاں دے وچ بیٹھے بال نیانے
ہوگئی راولؔ یار سرکھیا سمجھن لوک سیانے

پنج دے وِچوں آب نے کڈھیا دھرتی میری سُکّی
پہریداراں گھیو وی کھادا ریہہ گئی روٹی رُکّھی

سگیاں دی اس گنتی اندر راولؔ کنج گنویسی
گندے دانے وچ کھلواڑے آن کے جودھا پھیسی

اللہ ہُو دا ورد ہے سوکھا اوکھی گل سُلطانی
ساڑ سواہ کر دینی راولؔ عشقے والی بانی

پُتر ہاں میں دھرتی دا غدار کہاوندا ہاں
جد وی بُلھے والے راولؔ گیت سُناوداں ہاں

اُل مُصّل اتسبی نالے چھڈ لیلی لئی مچنا
اج تے راولؔ اوکھا ہویا وچ پڑاں دے نچنا

نفی تاں سکھ لے پہلے مُلاں فر اگلا سمجھائیں
پلے تیرے الف نہ جاہلا ب توں بیٹھ پڑھائیں

اس کی پار لگانا جیہڑا راہ سولی دے جَھکیا
سر دی بازی اُسکی لاونی شاہاں دے جو وکیا

لوکاں دین دھرم دے ناویں لُٹ دے کھیڈے چالے
گوہڑی نیندر حاوی جاپے، اساں پیتے بھنگ پیالے

چھڈیں غفلت راولؔ سائیاں ہوگئے سون بتیرے
کلغی بانگاں دیون چھڈ گئے، چھڈ گئے کاگ بنیرے

جے اساڈا جھنگ ول ہوندا چل رانجھن دے مگرے
راولؔ کراں طواف میں سوہنا گل ساجن دی پُنگرے

کوئی نہ جُلی کُلی جِسدی اُس دا کعبے کی؟
پنجے رُکن توں پورے کرنے اُٹھ فقیرا پی

کئی اُسارن کُلی آئے کئی تاں بھرن بھڑولے
ساڈے لئی تے ساہ وی گھننا راولؔ جی نے رولے

ڈونگھی سوچ دے کھوبھے راولؔ کھبنا پار لگاوے
سچ دے بھارے پلے ڈُبنا کدے نہ ہار کھاوے

بدلیا یار زمانہ راولؔ بدل گئیاں تقدیراں
بنیہا سانوں مالک نے اج نویاں وچ زنجیراں

شیطان وی مگرے آپے لاویں آپے نفس دا کھیہڑا
دوزخ کیوں فر کھاتے میرےکم اوہناں دا بھیڑا

میری دھرتی اُتے راولؔ ویکھیں خوف دے پہرے
قاتل نظراں موہرے کھڑیا دس نہ سکیے چہرے

عشق دی رِیت چلاون والا اگ نوں پُھل بناون والا
رُجھ گیا باہلا راولؔ سائیاں کربل مینہہ ورساون والا

عقل دا بھانڈا بُوڑا جسدا دیوے بھن بھن رکھدا
وچ ہنیرے جگنو راولؔ ہور وی بِچ بِچ بھکدا

شیشے موہرے عالم سارا بُوہلی بن بن دھاوے
اندر والے کوہڑ نوں خبرے کیہڑی ملہم سُکھاوے

کرلے حیلہ کنڈھے لگ توں چھڈ دے آس لگانی
مُڑ نہیں راوؔل جگ تے آونا اکو ہے زندگانی

عالم فاضل انج دے ہوندے اج دے دور دے اندر
دس کے جاندے وچ مسیتی بہندے جا کے مندر

سچ دا کھرا نہ لبھیا راوؔل لبھدی خلقت پار گئی
گنڈھاں کھولن بیٹھی میں تے جیون سارا ہارگئی

کسے دا نچناں یار عبادت کسے دے سجدے ٹکراں
ڈوب کے رکھنا راولؔ سائیاں کھیڈاں نالے مکراں

بانگ ملی تے دیگر ڈھل گئی صفاں مسیتی نہیں بنیاں
سنہاں لاون آ گئے راولؔ اساں کماناں نہیں تنیاں

اُٹھیے تے کجھ کریئے راولؔ سفل ہووے زندگانی
اج پنچھیواں رُوں دے وانگوں پڑھیئے انج دی بانی

ادھرڑکے تاں کنی نہ آوے بیٹھا پیڑے لبھدا
گندگی دے وچ تاہیوں راولؔ گوڈے گوڈے کھبدا

پکھ اساڈا مار کے رکھیا ویکھو لاش بنائی
اس حالے وچ کنج میں راولؔ دیواں عید ودھائی

جَنج ڈُھکن دے ویلے کوئی نہ مارے پُٹ بنیرے
انج نے مینڈی دھرتی اُتے کِھلرے گھور ہنیرے

کنکاں نے جد سِٹے میں تے ہتھاں نے وچ ڈُھوئے
وگ وگ جاون تلیاں وچوں لہو نے راولؔ پُھوہے

متھا ٹیکن راولؔ آیا پڑھی نماز مسیتی
من حرامی بدل نہ سکیا ودھ گئی ہور پلیتی

میں وی علویؔ رضویؔ ہوندا ہوندا سیّدؔ غازیؔ
لُٹ کے مال غنیمت جیکر بھکھا کھاندا تازی

ایہہ نہیں کم فقیری راوؔل دوری چُکنی ڈیک لگانی
چُسکی والی مِتھ نہ توڑیں جیکر اوہدے سنگ نبھانی

ڈاہڈے چوگ کھلاری میرا دیس پنجاب چھڈایا
ٹاپاں نے ہک ٹوٹے راوؔل تِگڑی ناچ نچایا

جد وی صفتاں لکھیاں راوؔل نام لکھے جا میراں دے
ایہہ نے حمداں میرے ولوں قصے رانجھن ہیراں دے

اکھ لگن دا چارہ بنیا عشق ڈُلانگھاں پٹیاں
لوکاں تہمت لائی راولؔ کھول کے بیٹھے ہٹیاں

ڈنگر ڈھور نے راولؔ سارے وسب کریندے کو
ہک نی گنتی پئی نہ پلے پان کھلارے دو

فِر نہ اِنج دے جھکھڑ جُھلن میری دھرتی اُتّے
ادھے اُڈ جان نھیرے راولؔ ادھے رُڑھ جان سُتّے

رِڑک رِڑک ادھرِڑکا حاکو پانی کنیاں ٹُوہلے
پھاہیاں والا حُکم سُناوے جد وی راولؔ بولے

صفت تیرے وچ اک نہ راولؔ مل کے بہیں مسیت
چھڈ دُھرکانا کُتیاں نوں ہیں باہلا آپ پلیت

دسے پل صراط تے ٹُرنا جیوں ٹُرنا تلوار تے
نالے مُلاں نچے راولؔ مایا دی چھنڑکار تے

مینڈی وچ عبادت پایا خلل ہے تینڈیاں بانگاں
مَساں راولؔ نچنا سِکھیا سُر وچ آ کے سازاں

ابراہیم دے ویلے جیہڑے کعبے سی بُت نچدے
اوہ وی تے سن راولؔ کولوں یار کراندے سجدے

بھک ہی جاپے نام اُچارے، جیہڑی صد پنج وقتی مارے
کُھنجے نوح جد ویلیوں راولؔ، روہڑھ دیوے اوہ ڈھارے

جیہڑا سو سو منکے پھیرے سو پاسے ہی رہڑھدا
میں تاں راولؔ اک ای من کے اک منکے تے پڑھدا

ہاں مٹی گارا چِکڑ تھوبا نِت نِت کُھردا میں
کیہڑا کون تے کاہنوں کیوں لبھدا پھردا میں

مورکھ چور تے کوہڑا راولؔ دنیاوالے دیس
صفت فقیری اوکھی یارو سوکھ وٹانا بھیس

مخلوق اسیں ہو اشرف گئے پر گُر نہیں ویلا چھانگن دا
ڈھنگ نہ سِکھیا کُتیاں توں اساں وانگ وَلِیّاں جاگن دا

کنک دا دانا جُلی کُلی میری وارسی بُھلنی؟
میں تے اِٹ کھڑکا لانا جس دن تکڑی تُلنی

اُس دا تھاں ٹکانا دسن دسن عرش مُعلی
جیہڑا کعبے لبھن جاوے اوہ تاں راوؔل جھلا

جیکر کعبے وسدا لوکو جاندیاں رُہڑھ انج قدراں
ویکھ جواری زانی راولؔ نہاندے وچ سمندراں

اوہ تاں وچ مسیتے کائی نہ، نہ ہی ریہندا سجدے
نہیں تے قہر وساندے حُجرے مُلے راولؔ اج دے

سُکھ دا کون ٹکانا دسے چھان لئیاں سب تھانواں
راولؔ وچ نصیباں لکھیا آپ ہلا توں بانہواں

شاہ تے مورکھ آپ بنڑاویں آپ پوائیں بھنگڑے
پھلاں دے نال کنڈے راولؔ کنکاں دے راہ بھکھڑے

باہلیاں علماں والے ہوسنؔ عاشق نہیں ہن جھلے
ابوذر ورگے دور سُٹیندےؔ جد اُتر نہ ہوندے پلے

ڈھولک یا تلوار تے نچنا نچنا اکو کار
تلیاں چھالے چھالے راولؔ جُثہ تارو تار

وحدت والے عشق دے اندر سُر ہی یار عبادت
گھمن گھیری دھرتی والی کردی پھرے ریاضت

بھر بھگتانے کوہڑھے راولؔ ذلتاں بھر ہرجانہ
پین گیا سیں جتھے سجناں ڈھا آیا میخانہ

مر جاسیں توں نال ترِیہاں گت نہ گچیاں تَنداں
کچے سُوتر گنڈھاں راولؔ ٹُٹسن کھوہ دِیاں ٹِنڈاں

بلھے دسیا کُوڑا مُلا کُوڑ گیا ہے چُھو
مُرشد والے نُقطے راولؔ نَچے میری رُوح

روزے نال نمازاں چھڈ تُوں عشق دے وچ دیوانہ ھو
اگ نوں سمجھ کے پُھل ہے نچنا اتنا تُوں بیگانہ ھو

میں نہیں ڈرنا دڑکیاں کولوں نچناں وچ بازار
حق دیاں راہیاں دا نہیں سردا دنیا لیندی سار

آپے تُھوہر تے کَلر سارے آپے ٹِبّے سُولاں
آپ اُجاڑی وسدی بیٹھک آپ ہلائیاں چُولاں

دونواں عشق نمازاں پڑھیاں مَتھے تِلک گھڑایا
کَنج گِناں میں کافر جیہناں ہتھیں آپ لگایا

ککھ نہ ذات صفات میں رکھاں ککھ نہ میرے پلے
خورے کیوں ہے پیتی راولؔ جیہڑی پیندے جھلے

تاراں چھیڑ دلے دیاں منا موہرا چھان چھنیوے
روح دی پاکی کریئے راوؔل بھنگڑا سوت پویوے

جہناں کدے اعتبار نہ کیتے حق دیاں گلاں اُتے
پھرن آوارے گلیاں اندر بن کھسموں جیوں کُتے

دین لیایا دھرتی اُتے دسدے امن وامان
ویکھ پھرولی پوتھی راوؔل قاتل لیندے جان

پچھلی راتیں یار ثناور سون نہ دتا' آن ہلونے مارے
اُٹھیں راولؔ پائیں بھنگڑا میں چڑھیا ہاں کھارے

جدوں دا ٹُریا یار ثناور سُکھ وی ہوئے تِتّر
کتھوں لبھے راولؔ دس جا تیرے ورگا مِتّر

جنگل دے وچ رِنگنا بُھلیوں' تاہیوں وانگ ٹُوں ٹُوڈے
لَد گیا ویلا راولؔ تیرا' کھچک گئے نے گوڈے

راوی تے چناب ہے کھویا میتھوں پہریداراں
ڈاڈھی کیتی نال پنجابے شمردیاں کرداراں

اک پاسے نے بالک مردے تھردیاں وچ میداناں
دُوجے پاسے شاہ سنگ کُتا جُھوٹے وچ اسماناں

عالم نہیں اوہ علماں والے عشق دے نہیں اوہ سکے
پانی جہناں نے بند نے کیتے خیمے ساڑکے رکھے

جُوا کھیڈن حُوراں ویکھن پین شراب طعورے
چل راولؔ چل کعبے چلیے کسب نویں شاہ ٹورے

راکھی کریئے پیلو دی، سرُوٹ اُگّا کس کاری
اگّے لوکاں عمراں گالیاں، خاباں نے مت ماری

اُٹھنا بہنا جُھکنا کی ہے ساری رقص کہانی
قِصہ کُوڑا راولؔ سائیاں مُلّے والی بانی

النُّورُ دے چانن بھانویں جگ سارا رُشنایا ہے
کُلّی ساڈی کاہنوں راولؔ گُھپ ہنیرا چھایا ہے

جیکر گھانی گیڑیاں لبھے بن جاواں میں تیلی
من سُتھریاں میل کراوے چادر بھانویں میلی

چرخا کتنا مول نہ جانن جہناں بن سُوتر دے کتیاں
نائب نہیں اوہ نبیاں دے جہناں ایویں بانگاں دتیاں

گھونگھٹ اوہلے مُکھڑا تیرا ناچن گُر کنج سِکھاں
اصل حقیقت راولؔ جانے سنگ ناچے جو ککھاں

جیوندے نے ہر دور دے کافر مرگئے مُلاّ مَولے
سچ سُنا گئے جیہڑے راولؔ قبر اوہناں دی بولے

جاگن والی رُتے
آپ پئے آں سُتے
کُتے ساتھوں اُتے

چارے گُٹھاں کالیاں دیوا جگّے نہ کو
وچ چورستے راولا نہ مِیلے بانے دھو

ڈھونڈھن آیا راولؔ تینوں کر کر لمے پینڈڑے
اوڑک قاتل لبھیا مینوں مُڑیا کول میں تینڈڑے

اُنجے بلھیا جان مسیتی اُنجے لاندے سانگاں
اجے وی نیتاں پرکھن والے سُندے اُچیاں بانگاں

جد لگن سجن دی لے ڈھولک، آ من دے ویہڑے بیہندی
انگ انگ بھنگڑے پاندا راولؔ، روح ردھماں وچ ریہندی

اتنا منگیں راولؔا جیہڑا سامبھے سرت لوڑیندا
کاٹھ نی روٹی دسی فریدؔے باہلا ان بوڑیندا

حق دے راہ بہوں اوکھے راولؔ سوکھی جند ہنڈانی
پانی کدے نہ کنی اوٹھاوے لکھ پیا رڑک مدھانی

تیرے گھر وی کانی ونڈ پئی ہوندی نال فقیراں
شاہاں کعبے درشن ملدے راولؔ ہوندے لیراں

بوکر روز توں دیویں راولؔ کوڑا باہر نہ کڈھیں
پرکھ نہ بھوجن آیا کتھوں بھورا یار نہ چھڈیں

سنھاں لالا جیہڑی راولؔ کیتی خوب کمائی
پنج گز لٹھا ہتھ نہ آیا اینویں کنڈ چھلوائی

عاشور دی راتیں کربل والے جد چراغ بجھائے
سنگیاں آ کے اپنے ہتھیں اس دے باغ ونجائے

سونا ریشم مڑھ مڑھ بیٹھا گھر سجواندا ہیں
تُھوبا وچوں مِٹی دا جیہڑا شاہ اکھواندا ہیں

میں تاں چور اُچکّا راولؔ پھڑنا ویکھ دروغے
لُک نہیں ہونی چوری جیہڑا پاپ لُکایا چوغے

کنکاں دے توں دانے کولوں ویکھیں راولؔ بچنا
تلکن والے ویہڑے جد توں مستؔ و مستی نچنا

جیون سارا جرم ہے راولؔ موت نوں ڈنڈ ہے بھرنا
عشقے وچ جو خاک نہ ہویا اس کی سجدہ کرنا

ڈھولک دھریئے ویہڑے راولؔ گیت سجن دے گایئے
جُتگ چڑھے وچ پرہیا یارا انج دے بھنگڑے پایئے

ویکھ نہ راول اوہناں ولے بانا پھبدہ جھلیاں والا
بوٹا لالے کرماں دا توں دعوی چھڈ مُصلیاں والا

جینا اوکھا راولؔ ہوندا رنگ درویشی والے
قتل ہوئے نے ویلے ہتھوں دیوے جس وی بالے

جیہڑیاں پاپا توں پوشاکاں دسیں لوکاں تائیں
اوہناں اندر ستر کجیوے کد وے سوہنے سائیں

الف اللہ دا گھیرا لبھاں لبھے انت نہ کائی
یار پیغمبراں لبھیا جد اُس آپے جوت جگائی

اج وی بُلیھا لبھدا راولؔ مٹی دے وچ گارے
کتھوں آیا کتھے جانا مٹی دے اس ڈھارے

پلے کدے نہ پائیے راولؔ لوبھ کرودھ تے ہنک ہنکار
بچناں تاں ای جندڑی نہیں تے ڈبناں ادھ وچکار

عشق دی چُلھی بال ہڈاں نوں راوؔل درد بُھنا یئے
ویلا جد وی پَرکھن آوے سُولی تے چڑھ جایئے

بھٹھی تاون لگیاں جد نہ ڈھیور من چتیاوے
تاں فر مکھن پیڑا راوؔل لبھدیاں ہتھ نہ آوے

نہ قتل دے فتوے لایا کر توں مُلا دس کیوں آخر ایں
کدے ویکھ ہواواں پُچھیا اے توں کلمہ گو یا کافر ایں

دین دھرم دی گل ہے وکھری عشق دا پینڈا وکھرا
مصر بازار کی وکنا جانے اج دا مُلن تکھرا

پلے جس دے پیا نہ راولؔ دسیا اس غدار ہاں میں
نیڑیوں ہو کے ویکھ لؤ جے ماں دے گلے دا ہار میں

اندر جیہڑا ہُو ہے راولؔ اوہی بھگت ہے جگدا
نور ای نور ہے دنیا اُتے اندر جس دا مگھدا

دَسدا نہیں کوئی سب جاندے نے ٹھگ نوں
کدے کھیڈا ہے آپ کدے کھڈاوے جگ نوں

وارثؔ ہتھیں ہیر سنیہا رانجھن نوں انج گھلیا
راولؔ میرا جھنگ دے ولے کرن طواف ہے چلیا

نانکؔ پرتیا گھر اپنے میں لُڈدی پھراں اج لانگھے
چل فریدؔا کر سواگت سودے کوئی نہیں ماہنگے

راولؔ یار نجھٹنا جانے عشق دیاں ہر رازاں
کولے رکھ توں روزے نالے کولے رکھ نمازاں

ہس کے سولی چم لیندے منصور جئے سب سچے
اکو دھو وچ لیہ جان راولؔ رنگ جیہڑے نے کچے

اِک دُوجے نُوں کافر دَسن میں وی مگرے ٹُریا جاں
ہر اک پاسے جَپدے پئے نے رَل مِل سارے اُس داناں

اکبر کولوں دُلّا راولؔ کدے نہیں گھبرایا
ہمت کیتی جد وی خلقت نواں سویرا آیا

چل رکھ موڈھے بھالے برچھی سُٹ پرانہہ نوں سوت
جُھوجھ کے جینا جینا راولؔ سُکھ دا جینا موت

اسی قاضی کی تے شاہاں سب کردار نبھایئے
اساں سامبھے چارے گھڑ اسی پہریدار کہایئے

ہر دم بُلہاں دے وچ ریہندا
جے نا زہر پیالہ ہوندا

اُس ٹھگڑے دی کُن تے ریہندی وچے یار ادھوری
جے نا چکھدا راولؔ سائیاں کنکاں والی ٹُوڑی

کدیں تے سوچیں پئے کے تکنا کیتا کیہڑا کارا
کیہنوں پھاہے لایا وے لوکو کیہنوں مار مکایا

کتھے گیا اوہ رعب اساڈا کتھے گئیاں اوہ بڑہکاں
خالی بھانڈے وانگوں راولؔ سڑک پیا ہن کھڑکاں

قبراں دے توں یار ڈراوے دے نا بہت فقیراں
دوزخ والی اگ لئی راولؔ کی بچیا وچ لیراں

کوڑی گل ہے لمی مورکھ اج دی خبر نہ کائی
تک کھلواڑے کاہدے لئی توں ان دی ڈھیری لائی

ہمب نہ جاویں راولؔ سائیاں ٹبے ٹوئے تھوڑے
گندی رت نوں صاف کریندے تمبے بھاویں کوڑے

بُتاں اگے بھج بھج سجدے کعبے آوندے ڈھانے
مِدھنے پھُل نے سوکھے راولؔ اوکھے فرض نبھانے

جھنگ دی دھرتی عشق دا کعبہ ہیرؔ ہووے یا دریا
جتھے رانجھے وانگوں جہلم وچ چنابے تریا

کلمے سنگ صلواۃ ہنڈائی زندگی ساری روہڑھی
کھیڈ اَنَاُلحَقّ دی راولؔ عشق دی پہلی پوڑھی

شام سویرے لبھدا ساں میں اپنے آپ نوں آپے
لوکاں بھانے بھگت سی راولؔ بھگتی کردا جاپے

کی پڑھیا توں راولؔ سائیاں عشق دی پٹی اندر
نہ توں ویکھ ضراری ڈھائی نہ ای من دا مندر

کیہڑے حُکم نے رب دے یارو مذہب خدا دے کیہڑے
جیکر یار نوں مِلنا راول چل مستاں دے ویہڑے

ہیؔر دے ناں تے جھنگ وچ کیدوؔ کنج نے لیکاں واہیاں
دس کے کعبے لے گیا مندر انج دیاں ٹھگیاں لائیاں

میری دید نے دتی تینوں دنیا وچ وڈیائی
توں تے ازلوں چپ چپتا بیٹھاسیں ہرجائی

بولیں یار بےدید نہ ہوئیں تک سولی دے تختے
ایہہ تاں راولؔ اوہیو کھڑدے اُچ جیہناں دے بختے

دس کے کعبہ دھرتی ونڈی اُس سمے دے باطل
یا فر کعبے اجے وی بیٹھا اُس سمے دا قاتل

میں تے رڑے مدانے وسدا نہ کوئی جُلی کُلی
ایہن لہے یا برکھا راولؔ چُھٹی اُس نوں کُھلی

ٹُن ٹُن کردی تونبے والی تار دے اندر ٹُوں
بلھے والے گھنگھرواں دی چھنکار دے اندر ٹُوں

کنکاں نے ہک دانے ساتھوں کیڈی کار کرائی
بن جُلی بن گُلی راولؔ لمی بُھکھ ہنڈائی

دس اتوادی اوہ پیا پاندا لاش میری تے پیلاں
اٹھ کھڑ راولؔ اگاں لایئے حاکو والیاں محلاں

میں تے چیت اُڈیکاں بیٹھا مَت ایہہ مُکے ہاڑ
اُوہدے ولوں آن سُنیہے جِندڑی بیہہ کے کاہڑ

کعبے سجدہ اُس نوں گِنیا مندر سجدہ بُت نوں
دونواں تھانویں پتھر گڈے کنج بچاواں پَت نوں

ان وَنڈن تے تُوں سیں بیٹھا میں کیوں بھکھ ہنڈائی
گُتھلی رکھ کے مُوہرے پُچھساں کی لکھیا ہرجائی

تہمت لاون والے راولؔ کافر آکھن، آکھن پئے غدّار
گھنگھرو بنھ کے نچن والا، میں مستاں دا یار

ماں مٹی نوں سجدہ کریئے حکم جو ازلوں آیا
سجدے دا جو منکر راولؔ اوہ ابلیس کہایا

لکھ پئے کافر کافر آکھن میں دربار نہیں جھکنا
بوذر بوذر پرشن کرنے جا بیلے نہیں رکنا

کالیاں پٹنوں گھڑا میں بھریا تینڈیاں وچ اُڈیکاں مریا
جتن میں کیتے سارے راوؔل درشن والے پتن نہ تریا

ساونا وے ساونا آ وس توں یار دے ویہڑے
فیر چناب بھریوے سوہنی راگ عشق دا چھیڑے

نوری ناری متھا ٹیکن میں مٹی میں خاک
ابلاایسؔ کہاوندے منکر ہو جاندے ناپاک

پچھلی یار کتاب میں پڑھیا کنج بندوقاں بنڑیاں
جد وی موہری آپ روتیاں ٹاہلیاں بھن کے رکھیاں

نفس دی موت ہے راولؔ سائیں قلب دی اچی تان
من دے نور نوں جاگ لگا توں اپنا آپ پچھان

آپ پڑھائیاں پٹیاں مینوں آپ پڑھایا ای لاالا
میں پڑھیا تے وعظو آکھے محفل چھڈ اوئے کافرا

ٹُوں دِسیا وچ رانجھے مینوں ٹُوں دِسیا وچ سسی
رولن سکھ لئی وچ تھلاں جد راولؔ جندڑی تسی

جس وکنا جھکنا نہیں سکھیا اج شاہ دسیا غدّار نے اوہ
جو ممبر سانبھی بیٹھے نے ہائے راولؔ جی بیمار نے اوہ

اک ای ورد پکا ٹُوں راولؔ کنڈھے لگن والا
سوتر چھڈیں گھنگرو بنھیں ڈھول ہے وجن والا

جاں ننگے پیریں سولاں تے جد تلن دیون مجنوںؔ جی
فر عشق دا چولا تن پیندا فر منزل لبھدی سجنوں جی

پاپی بُوٹا آپ ہی لایا آپ ہی دسیا راولؔ کول بُلا کے
کی کرنا اُس جنت دا جتھوں کڈھیا ای آپ وِلا کے

جدوں کچے گھڑے تے چڑھ کے اساں وچ دریاواں ترنا
فر جنت نوں کی کرنا وے راولؔ جنت نوں کی کرنا

لہو دے نال نہ رنگو سجنوں ورقے زمیاں والے
کنج اگاساں ان بالاں دا چکیاں پیہسن گالے

جدوں دا راوؔل عشق سیاپا جندڑی دے گل پایا
یاداں اُسدیاں سون نہ دتا ساری رات جگایا

عشق پنگھوڑے ربّا کاہنوں چھڈ جاندے نے
بوٹ ہی ریہون پَرلاندا ہیں اُڈ جاندے نے

اکھیوں اُوہلے کدے نہیں ہونا سد ماری جد سانول نے
مِٹی دے وچ پُور کے ویکھو فِر اُگ پینا راوؔل نے

دوش دیویں توُں نُور نوں بیٹھا جد آپے جاگ نہ لائی
شکوے کنج کریں توُں راوؔل اکھے داتے دات نہ پائی

نام شریعت مُلے نے سی جگ نوں خوب ستایا
تاں فر حُجرہ راوؔل تیرا بلّھے دے سنگ ڈھایا

حکم بنا کد تیرے کھسماں، دن تے رات ہے آئی
اِزن ہویا جد راولؔ نوں، تاں فِر گھٹ لگائی

اگ ہے بالی چُلھے اندر تاں فِر دُدھ ہے کڑھیا
نال ہنیرے جُھوجھیا راولؔ ایویں نہیں دن چڑھیا

سُر تے ساز ہے قدرت رب دی مُلاں کاہنوں دڑکے
ڈھول وجے جد راولؔ سائیاں انگ انگ آپے پھڑکے

وچ دربارے سیس جُھکاندا راوؔل نہ دودھاری ہوندا
ویلے سر جے گل کرلیندا توں وی یار لکھاری ہوندا

قتل ہوئی سی خلقت راوؔل جد سی کوٹھا چڑھیا
اج وی اودھر کفر نے وڈھیا ایدھر فوجاں دڑیا

کجھ نہیں لینا دینا ساقی بوتل مُلاں بانگی دا
ہن بھنگڑے راوؔل مستاں دے نہیں یار تماشہ سانگی دا

شاہ نوں چاہی ڈاھیے راوؔل جگ دی کنی چاہڑاں
بالن کُھٹیا جیہناں دے کارن اوہو ٹانڈے ساڑاں

بُوٹے لاندے رہییے ہردم آس نہ رکھیے مِیوے دی
اِنج دے یار بنایئے راوؔل لوڑ رہے نہ دِیوے دی

اُس دے گھر چل پتھر مارن آ چل ریت نبھاون چلیے
بُت اُسارے من کافر نے چل اوہ سارے ڈھاون چلیے

خودی دا فلسفہ جیہڑا اے راولؔ ڈھونگ ہے سارا رچایا گیا اے
خیالاں نوں اُچیاں دساون دے لئی پہاڑی تے چڑھنا دسایا گیا اے

یار دا جد میں در کھڑکایا خورے کاہنوں من گھبرایا
آپ سی راولؔ بوہے آیا کعبے دا اُس ڈھونگ رچایا

اُس جنتے کی رکھیا جتھے مُلاں ڈھاک تے ہوسی
کفر دے فتویاں کولوں راولؔ دوزخ پاک تے ہوسی

بُھکھ ای دھرم گیان اساڈا بُھکھ ای مان بھروسہ
بُھکھیاں جنگ کدے نہیں جتی بمب نرا نے شوشہ

چل راولؔ چل بھٹھی تاون برچھیاں سب ترشول میں گالاں
ڈھاکے فوجی بارکاں اوتھے درس گیان دے دیوے بالاں

داکھاں تے سی نظر اوہناں دی تاں ای ربّا دڑ وٹ گئےن ے
بوٹ سہارے لبھیا جیہناں جنت راولؔ اوہ کھٹ گئے نے

چار رکعتاں پڑھ پڑھ لبھیں عشق شراب کباب تُوں مُلاں
جنت والے دُھوکھے اندر لبھدا پھریں شباب تُوں مُلاں

اٹھاراں اٹھاراں دی ایہہ گردان جیہڑی پکاندے نے بیئے
سیاست نوں راولؔ کنجری بنا کے نچاندے نے بیئے

کُوڑ دا بھانڈا ٹُٹ گیا جد لکنا کیہڑے بھانڈے
ٹاہلی ناویں ویچے راولؔ گٹھڑی بنھ کے ٹانڈے

سوچ وچار تے جرم ہے راولؔ میری وستی اندر
سر تے کپڑے پاڑ کے رکھن قابض نے جو بندر

یاری والی پرکھ نہ کریئے کدے وی اوکھے ویلے
ہردم لا کے رکھیئے راولؔ گُلی دے وچ میلے

چُپ دا روزہ تُوڑ تُوں کافر بانگ ہوئی ہے وِیلے دی
دیوے بال کے رکھ تُوں راولؔ رَونک لایئے میلے دی

جنت ورگے ویہڑے اندر جُہلاں نے گند پایا
میں ہاں چُوڑھا دھرتی ماں دا میلا ڈھون آیا

لوکی بھج بھج اُس ول جاندے جس رُکھ دے پھل چھانگن جوگے
پتر جیہناں دے سڑ گئے راولؔ اوہ ہی رُکھ نے سانمبھن جوگے

ٹھگڑیا تینڈی وچ خدائی روڑی ریہا میں بیٹھا
شاہداں ہتھ سی بیہی روٹی چوراں ہتھ سی پیٹھا

کی کر لینا دوزخ تیری عشق سمندر سانول دا
سچ دی اگ وچ پُھلاں وانگوں کھڑدے ہوئے راولؔ دا

رب ای جانے کتھے ٹُر گئے نال پہاڑاں کھیندے سن جو
جنگاں دے وچ گیٹی دے نا لشکر پورا پھیندے سن جو

گلاں کرنیاں سوکھیاں راولؔ پینڈے ڈاہڈے تھلاں دے
عاشقاں مُل کدے نہیں منگے نیلیاں ہوئیاں کھلاں دے

فر کیں راکھی کیتی ہے ڈُلّے والیاں راہواں دی
دسدی پئی اے راولاؔ مینوں مہک ہواواں دی

من ہُسڑن دا کارن لبھا گھر اُس دے اگ لائی
رانجھے کولوں ہیر کُھسا کے کھیڑیاں دے ہتھ پائی

جس بُوٹے دے کارن راولؔ اُس مینوں بے گھر سی کیتا
اُس بوٹے نوں دے سرداری اُس وچ ہوئیوں قید پلیتا

جد وی کُوہڑا مورکھ کوئی رازی سطراں سمجھ نہ پایا
لکھوں لکھ دا ہویا راولؔ باندر ہتھ جد ریشم آیا

پہلے حاکو بندے گھلے میری جنت ڈھاون
فر اوہ قاتل آپے آیا لاشاں دا مُل پاون

عیسی ورگے قاضی راولؔ گھٹ گھٹ جمنیاں مانواں
دیویاں وانگر بلنے جیہڑے روشن ہونیاں راہواں

تیریاں انج گواہیاں دتیاں سُن اسمانی سیٹھا
کدے میں رُلیا گلیاں اندر کدے میں تختیں بیٹھا

پانی جیکر سِپ لِکھنا سی، تُوں میرے وچ کھاتے
دسیں فر کیوں راولؔ سارے، مِٹی دے نال تھاپے

سنگ تلواراں راج سی کیتا جیہناں دانشمنداں
ویلا جد دانش دا آیا رُلیاں اُوہناں دیاں سنداں

وسّتی اپنی آ کے تک لے حالت تُوں سچیاراں نی
لوکی آکھن دڑ وٹ راولؔ صف ودھنی غداراں نی

پنج چنہائیں پنج کچیاں نے پنجاں ویلے کُھرنا
میہنوال نے اگوں آونا اے یا عشقے خالی تَرنا

نال ہے جھیڑا حاکو میرا میں ہاں یار مصلی
کھو لئی ساری ٹاپ نے میتھوں لتھ گئی میری جُلی

جو نال زمانے ٹُردے نہیں
اوہ ویہلڑ پچھے ریہہ جاندے

لکھاں وار توُں سجدے کیتے من دا گیا نہ چور
توں ہیں یار مسیتل راولؔ توُں ایں حلوے خور

آپے علم کتاباں لکھیاں دتیاں آپ گواہیں
عشق دی سُولی آپ بنا کے چڑھ گیا راولؔ سائیں

تینوں لبھن خاطر میں تاں اِنج نے دیوے بالے
تیری کُن سوارن کیتے ہتھاں چ پا لئے چھالے

منزل کی لبھنی جد دیہنہ ہی ڈھلک گیا
بوڑا ہونا اس گھڑے نے جیہڑا تلک گیا

ڈُلّے تے چل کھرلے وانگوں اُلٹ کے رکھیئے حاکو نُوں
وچ صحرا دے رُم کے رکھنا گھیرا پایئے ڈاکو نُوں

مائے نی توں لیڈر جمے باہلے کامے جمے کو
جو کھلری میل چوفیرے ہُن کلی بیہہ کے دھو

ہک آس تاں جگنی رہنی اے تُوں ویکھ پکھیرو آنے ون
اِنج ڈھا نہ کُلی راولؔ نی آ کاگ بنیرے باہنے ون

راہ پکیرے جد نہ ٹُریا پکی سڑک پیا
پلے ککھ ریہا نہ راولؔ ویلا تھڑک گیا

سانجھ بنا کے رکھنی راولؔ سانجھی گل ہے کرنی
پیراں تے جاگیراں لُٹ کے تھل دی بُکل بھرنی

یار دے ولے جاواں جا کے دوریاں دی کندھ ڈھاواں
رُسیاں نوں فر چُم چُم راولؔ ہتھیں آپ مناواں

رل کوٹ مٹھن دے جاساں اُتھے لُٹ کے تھانے آساں
جہیڑے وچ انعام کھٹیچے اوہ ساڑ ٹھکانے باھساں

اسی وچ بنگال دے رہے ہاں ملے دھوکھے کھاندے
نال بندوقاں راولا دل نہیں جتے جاندے

بلھیا آکے ویکھیں اوئے اساں پشواں وانگوں گھاہ کھاندے
جو پالے راشک ہتھیں نے اوہ کھل اساڈی نت لاہندے

نال بندوقاں گڈ نہیں ہوندی دھرتی تے ہریالی
ویکھیں راول گم نہ جایئے چھا گئی رات جو کالی

اک ویلا سی یزید وی راولؔ چھایا سی
اُس قاتل نے وی نور منارا ڈھایا سی

من دا چل بُت خانہ ڈھایئے حُجرے نوں اگ لا کے
پیریں جھانجھر بنھ کے راولؔ متھے تِلک لگا کے

بت پرستی ہور ہے راولؔ مٹی دے رنگ ہور
عالم فاضل نام رکھاندے وچوں بستہ چور

آپا مار کے ہتھ جو رکھن آن یتیماں تائیں
انج نے پرکھ ہی دنیا اندر ربی روپ نے سائیں

جیہڑی اگ وچ آپ سڑے او اس دی واری اوہ نہ بالو
اگ تے راولؔ اگ ہوندی اے اگ توں سارے لوک بچالو

تدبیر کرو کوئی راولؔ جی اس پنجرے دا در کھولن دی
واج نہیں آوندی پئی سجنوں ایتھے کوئل دے فر بولن دی

جے یار دے نا ٹُوں سنگ کرنا فر آن درگڑیں دے بانگاں
اِس ہُو نے عالم وچ راوؔل چل بوذرؔ وانگوں رُکھ چھانگاں

ہر پاسے میں نظر پھرائی چارے پاسے قبراں ن ے
جینا بندہ کوئی نہیں راوؔل بوہے بھیڑے ٹبراں نے

موت مینڈی دا کارن دسدے اوہنے پینڈا کجھ لیا جیون دا
رنداں تہمت لائی میں تے ڈھنگ نہیں سی مینوں پیون دا

سَن مِٹی دے اوہ گارے راول کِتنے یار پگِیرے
ڈھاون لگیاں جہناں نوں سجنو حاں سن جاندے چِیرے

وچ درگڑیں پھل کھلارے اوہناں ای یار فقیراں
جیہناں راول نکل مدانے تن من کیتا لیراں

کشمیری پتر دی ہاک

کوئی پچھے اس دے پتراں نوں
کی دسدا ہے اوہ متراں نوں

کد ٹٹنی اوہ زنجیر میاں
جس بنیہا وچ کشمیر میاں
کد پچھ گچھ ہوسی بابے توں
ہائے پنڈی والے ڈھابے توں
کد ہتھ وچ لیسی لتراں نوں

انج ٹٹنی نہیں زنجیر میاں
جس بنیہا وچ کشمیر میاں

اٹھو جاگو پترو نیھرا نے
کیتا دشمن ساڈا بیرا نے
کسی ہور نہیں پانا گھیرا نے
اٹھو آپ ہی پانا پھیرا نے

اِنج ٹٹنی نہیں زنجیر میاں
جس بنیھا وچ کشمیر میاں

اس پار وی قاتل بیٹھے نے
اس پار وی سارے پیٹھے نے
نہ سمجھیں سانوں گل لاسن
جد ویلا آیا کھل لاہسن

اٹھو سامبھو چنی بھیناں دی
جو کیتی ویری لیر میاں

اِنج ٹٹنی نہیں زنجیر میاں
جس بنیہا وچ کشمیر میاں
